

УДК 81'25:811.111:81'38: 82-93:82-344

2. Перекладознавство

КОМПЛЕКСНА МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ ЖАНРОВО-СТИЛІСТИЧНОЇ СПЕЦИФІКИ ПЕРЕКЛАДУ ДИТЯЧОГО ФЕНТЕЗІ: ДОПЕРЕКЛАДОЗНАВЧИЙ ЕТАП

Шапошник Оксана Миколаївна,

кандидат філологічних наук,

старший викладач кафедри перекладознавства

та прикладної лінгвістики

Херсонський державний університет

oksana.shaposhnyk88@gmail.com

orcid.org/0000-0001-8700-6939

Дослідження жанрово-стилістичної специфіки перекладу сучасного англomовного дитячого фентезі українською мовою потребує виопрацювання комплексної методики дослідження. Запропонована комплексна методика передбачає два етапи: доперекладознавчий та перекладознавчий етапи дослідження. У науково-практичній статті висвітлюються особливості здійснення доперекладознавчого етапу дослідження з виокремленням та детальним вивченням методів, застосування яких забезпечує ефективне використання даної комплексної методики.

Мета статті – висвітлити особливості здійснення доперекладознавчого етапу в дослідженні жанрово-стилістичної специфіки перекладу текстів фентезі. Для досягнення поставленої мети необхідно виконати завдання: визначити алгоритм здійснення доперекладознавчого етапу в складі комплексної методики дослідження; виокремити методи і принципи дослідження жанрово-стилістичної специфіки перекладу текстів сучасного англomовного фентезі українською мовою; встановити особливості

застосування кожного із загальнонаукових та лінгвістичних методів аналізу в складі комплексної методики дослідження.

Методика дослідження жанрово-стилістичної специфіки перекладу фентезі має комплексний характер, який полягає у використанні як загальнонаукових методів, так і перекладознавчих та лінгвістичних. До загальнонаукових методів, які застосовуються на першому доперекладознавчому етапі дослідження, належать індукція й дедукція. Серед перекладознавчих і лінгвістичних методів використовуються контрастивний, компаративний, дефінітивний, диференційний, дистрибутивний і контекстуальний методи аналізу.

Результатом розвідки постає розробка доперекладознавчого етапу комплексної методики дослідження, що, у свою чергу, слугує виокремленню інваріантних жанрових ознак фентезі в англомовній та східнослов'янській лінгвокультурних традиціях, встановленню відмінностей фентезі від суміжних жанрів. Визначення цих особливостей є надзвичайно важливим в аспекті перекладу та забезпечує адекватне відтворення текстів дитячого фентезі зі збереженням жанрового інваріанту.

Доходимо також висновку, що завдяки застосуванню низки методів на доперекладознавчому етапі дослідження стало можливим виокремлення інваріантних жанрових елементів фентезі та частково наукової фантастики, а також особливостей їх передачі в перекладі на різних рівнях тексту.

Ключові слова: дитяча література, хронотопний контекст, персональний контекст, лексико-семантичний контекст, наукова фантастика, реалії, квазіреалії, англомовна лінгвокультура, східнослов'янська лінгвокультура, адаптація.

**COMPLEX METHODOLOGY FOR INVESTIGATION OF THE GENRE
STYLISTIC SPECIFICITY OF CHILDREN'S FANTASY RENDERING:
PRE-TRANSLATIONAL STAGE**

Shaposhnyk Oksana Mykolaivna

Candidate of Philological Sciences,

Assistant Professor at the Department of Translation Studies and

Applied Linguistics

Kherson State University

oksana.shaposhnyk88@gmail.com

orcid.org/0000-0001-8700-6939

The complex methodology development has come out of the necessity to investigate the peculiarities of children's fantasy translation as to its genre stylistic features and author's style. The suggested complex methodology comprises two stages: pre-translational stage and translational one. This research paper highlights the aspects of the pre-translational stage, namely the methods and main research principles that ensure the implementation of the suggested complex methodology.

The purpose of the research paper is to explicate the peculiarities of pre-translational stage accomplishment while studying the genre stylistic specificity of children's fantasy rendering. To gain this purpose one needs to fulfill certain tasks among which is to determine the algorithm of accomplishing the pre-translational stage as a part of the complex methodology; to find out the methods and main principles of rendering the modern children's fantasy from English into Ukrainian; to define the specifications of general scientific methods' use as well as linguistic ones'.

The methodology for the investigation of the genre stylistic specificity of fantasy rendering has a complex character; therefore it comprises the usage of the general scientific methods as well as the linguistic and translational ones. As for the general scientific methods used at the pre-translational stage, there are the methods of induction and deduction. As for the linguistic and translational methods, there are the contrastive method, the comparative method, the method of definition, the method of opposition, the method of distribution and the contextual method.

The result of this research becomes the working-out of the principles of the pre-translational stage within the complex research methodology. It serves to achieve a variety of objectives among which one should mention the identification of the

invariant genre features of fantasy in English-language linguistic and cultural tradition, on the one hand, and in east Slavic tradition, on the other. Besides, the variations in fantasy features from the ones of the adjoining genres are also revealed at the pre-translational stage of the research. The indicated distinctions in conception of fantasy as well as the adjoining genres and their genre stylistic characteristics in different linguistic and cultural traditions acquire primary significance from translational perspective.

The research allowed to draw the conclusion that the pre-translational stage within the complex methodology reveals the invariant genre stylistic features both of fantasy and science fiction and, consequently, the specificity of their adequate rendering at each of the target text levels.

Key words: children's literature, chronotopical context, personage context, lexical and semantic context, science fiction, realias, realias-quaz, English-language linguistic and cultural tradition, East Slavic linguistic and cultural tradition, adaptation.

Постановка проблеми. Вичерпне та обґрунтоване вивчення жанрово-стилістичної специфіки перекладу дитячого фентезі потребує, в першу чергу, розробки та запровадження методики дослідження, побудованої з урахуванням поставленої мети, завдань та наукової гіпотези. Відповідно, виникає необхідність у виопрацюванні комплексної методики дослідження, яка уможливить встановлення труднощів відтворення жанрово-стилістичної домінанти фентезі у перекладі, виокремлення інваріантних елементів фентезі та особливостей їх передачі у ПТ на різних рівнях тексту. Зважаючи на окреслену проблематику, комплексна методика дослідження специфіки відтворення текстів жанру фентезі повинна містити доперекладознавчий і власне перекладознавчий етапи дослідження. У даній розвідці зупинимося на вичерпному вивченні першого етапу – доперекладознавчого, зокрема на визначенні методів і принципів дослідження та специфіки їх застосування до текстів дитячого фентезі.

Постановка завдання. Мета статті – висвітлити особливості здійснення доперекладознавчого етапу в дослідженні жанрово-стилістичної специфіки перекладу текстів фентезі. Для досягнення поставленої мети необхідно виконати завдання: визначити алгоритм здійснення доперекладознавчого етапу в складі комплексної методики дослідження; виокремити методи і принципи дослідження жанрово-стилістичної специфіки перекладу текстів сучасного англomовного фентезі українською мовою; встановити особливості застосування кожного із загальнонаукових та лінгвістичних методів аналізу в складі комплексної методики дослідження. Матеріалом розвідки слугують англomовні тексти дитячого фентезі з циклу Й. Колфера «Artemis Fowl» та циклу М. Баклі «The Sisters Grimm» та їх українські переклади, виконані О. Мокровольським.

Виклад основного матеріалу дослідження. З позицій лінгвістики метод визначають як «узагальнені сукупності теоретичних настанов, прийомів, методик дослідження мови, які пов'язані з певною лінгвістичною теорією та загальною методологією» (переклад наш – *О.Ш.*) (*Языкознание*, 1998: 298). Кожний метод виокремлює саме той аспект / аспекти мови як об'єкту вивчення, які постають найважливішими у цій лінгвістичній теорії як, наприклад, історичний аспект мови – для порівняльно-історичного методу, структурний аспект мови – для структурних методів тощо. При цьому кожний знаковий етап у розвитку мовознавства характеризується зміною поглядів на мову, зміною лінгвістичної теорії та обумовлює появу нових методів дослідження.

Утім неможливо залишити поза увагою універсальну сутність та механізм деяких лінгвістичних методів. Так, зазначаючи недоцільність виокремлення методів фонології, методів морфології або методів синтаксису, Ю.С. Степанов (2002) зазначає, що сучасна лінгвістика характеризується екстраполяцією методів, де одні й ті ж самі методи переносяться з однієї сфери мови в іншу, на інший матеріал. Відповідно, сучасні лінгвістичні концепції не тільки пояснюють багато перекладознавчих аспектів, але й надають можливість використовувати низку методів аналізу. У сучасному перекладознавстві

ефективно застосовуються лінгвістичні методи як у традиційному оформленні, так і у трансформованому.

Методика дослідження жанрово-стилістичної специфіки перекладу фентезі має комплексний характер, який полягає у використанні як загальнонаукових методів, так і перекладознавчих та лінгвістичних. До загальнонаукових методів, які застосовуються на першому доперекладознавчому етапі дослідження, належать *індукція й дедукція*. Серед перекладознавчих і лінгвістичних методів використовуються *контрастивний, компаративний, дефінітивний, диференційний, дистрибутивний і контекстуальний* методи аналізу.

Розглянемо детально доперекладознавчий етап дослідження із зазначенням особливостей застосування кожного із заявлених методів аналізу в складі комплексної методики.

На доперекладознавчому етапі в першу чергу обираються тексти, що слугують матеріалом дослідження: тексти дитячого фентезі з циклу Й. Колфера (Colfer, 2002; Colfer, 2003) та циклу М. Баклі (Buckley, 2005; Buckley, 2006) та їх українські переклади (Баклі, 2008; Баклі, 2009; Колфер, 2006; Колфер, 2006), виконані О. Мокровольським. Також на цьому етапі застосовується *дефінітивний метод*, який передбачає аналіз словникових потрактувань з метою лексикографічної презентації значення слова, яке називає певне поняття чи явище, або відмінностей у значеннях кількох та більше слів (Вардзелашвили, 299: 12).

Основна роль дефініції – пізнавальна, та полягає вона у формуванні понять, експлікації їх значення та, іншими словами, підсумуванні результатів пізнання. У когнітивній сфері наукової комунікації дефініція виконує низку функцій. Це концептуально-змістовна, що слугує основою набуття знань, також розпізнавальна функція – забезпечує ідентифікацію предметів і явищ, та відмежувальна, яка зазначає сферу функціонування наукового терміну та його відмінності від подібних термінів (Безрукова, 2010: 46). Проте почасти потрактування може видаватися алогічним або містити визначення одного поняття через інше. Тому дефінітивний метод аналізу повинен застосовуватися

з перевіркою визначень у кількох лексикографічних джерелах. Так, із застосуванням дефінітивного методу аналізу надаються потрактування ключових понять розвідки, таких як «жанрово-стилістична домінанта», «фентезі», «дитяча література».

Далі, з метою встановлення адекватності / неадекватності відтворення у ПТ жанрово-стилістичної домінанти того чи іншого ВТ, на доперекладознавчому етапі дослідження необхідно з'ясувати інваріантні ознаки цього жанру в цільовій культурі та можливі розбіжності з жанровим інваріантом у вихідній культурі. Виконанні цього завдання слугує застосування *контрастивного аналізу*.

Контрастивний, або зіставний метод аналізу встановлює контрастивні відношення на усіх мовних рівнях: фонологічні розходження (діафонія), граматичні розходження (діаморфія), семантичні розходження (діасемія) і лексичні розходження (діалексія). Найбільш ефективно застосування цього методу проявляється у зіставленні двох споріднених мов, оскільки відмінності чіткіше проявляються на фоні подібностей (*Языкознание*, 1998: 481). Отже, контрастивний метод аналізу виявляється дуже цінним для теорії та практики перекладу, оскільки розкриває специфічні особливості мови, які неможливо побачити при її відокремленому дослідженні.

Можливість застосування контрастивного методу не тільки у мовній площині, але також і літературній та лінгвокультурній доводить його універсальність. Приміром, у літературознавстві цей метод, за висловом В.М. Жирмунського, дозволяє вивчати міжнародні літературні зв'язки та відношення, подібності й відмінності між літературно-художніми явищами у різних країнах, на цій основі виокремлюють «типологічні аналогії літературного процесу» та «літературні зв'язки і впливи» (цит. за Болотнова, 2009: 441).

Зазначена специфіка застосування контрастивного методу в галузі літературознавства свідчить про можливість його ефективного застосування у порівняльному літературознавстві та лінгвокультурології, а саме при

зіставленні інваріанту того чи іншого жанру в двох лінгвокультурах, а також встановленні відмінностей у жанрово-стилістичні домінанті, які видаються важливими з точки зору перекладу.

У рамках нашого дослідження шляхом *контрастивного аналізу* визначаються відмінності у жанрово-стилістичній домінанті фентезі з точки зору різних лінгвокультурних традицій: англomовної та східнослов'янської. Зіставленню піддаються ознаки хронотопного та характерологічного контекстів, оскільки неадекватне відтворення у перекладі саме цих текстових контекстів слугуватиме руйнуванню жанрового інваріанту в цільовій культурі.

Залучаючи *індуктивний метод*, ми встановлюємо, що відмінності у двох жанроформувань контекстах обумовлюють загалом розбіжності у жанрово-стилістичній домінанті фентезі. Відмінності полягають, в основному, в облігаторності міфологічного підґрунтя фентезі для східнослов'янської лінгвотрадиції, та його варіативності – для англomовної.

За допомогою *контрастивного аналізу* також встановлюється, що тексти англomовного фентезі розділяються на такі, що відповідають жанровому інваріанту фентезі в східнослов'янській лінгвотрадиції, та на такі, що частково відповідають або суперечать йому, будучи змікшованими. Для підтвердження того, що змікшовані типи текстів англomовного фентезі містять виключно / у тому числі ознаки літературної казки з точки зору цільової культури, необхідним видається залучення *компаративного аналізу*.

Компаративний, або порівняльний метод аналізу, на відміну від контрастивного, спрямований на пошук спільного у різних мовах, відкидаючи при цьому відмінне (Реформатский, 1987: 40) та пов'язаний з порівняльно-історичним методом, який, у свою чергу, постає головним інструментом встановлення спорідненості мов (Кочерган, 2006: 362).

Порівняльний метод обґрунтував академік Л.В. Щерба (1988) та визначив основні положення, які розкривають його сутність. По-перше, компаративний метод складається з прийомів, які доводять історичну ідентичність та спорідненість слів і морфем у тих випадках, коли це не видається очевидним.

По-друге, ці прийоми тотожні як у плані одномовному, так і міжмовному. По-третє, в основі цих прийомів – суворі фонетичні відповідності, чергування та правила побудови слів. Окрім цього, сукупність прийомів дозволяють відтворити у той чи інший мірі історію розвитку певної мови. У більшості випадків результати застосування порівняльного методу не передбачають обов'язкових пояснень міжмовних тотожностей, що виокремлені у результаті аналізу.

Екстраполюючи положення компаративного методу аналізу з площини мови у площину лінгвокультури, зі застосуванням цього методу видається можливим виявити спільні риси, повні або часткові тотожності у жанрових системах різних лінгвокультур, а також спільні ознаки певних жанрів у рамках двох або кількох лінгвокультурних традицій.

Зі застосуванням *компаративного аналізу* в рамках цього дослідження визначаються текстові ознаки, що співпадають у жанрово-стилістичній домініанті фентезі у англomовній лінгвокультурі та жанровому інваріанті фентезі у східнослов'янській лінгвокультурі. Позаяк важливо встановити з перекладознавчої точки зору, які типи текстів англomовного фентезі повністю відповідають жанровому інваріанту фентезі у культурі перекладу та не потребують перекладу-адаптації при їх транскодуванні. Також з метою підтвердження або спростування припущення стосовно того, що змікшовані тексти фентезі поєднують також ознаки літературної казки – традиційного для східнослов'янської лінгвотрадиції жанру, у компаративному аспекті порівнюються хронотопіні ознаки та особливості персонажної системи змікшованих текстів фентезі та текстів літературної казки.

Далі з використанням *дедуктивного методу* ми доходимо висновку, актуального саме в аспекті перекладу. Нехтування відмінностями у жанрово-стилістичній домініанті фентезі при перекладі призведе до створення ПТ, який за текстовими ознаками не відповідатиме жанровому інваріанту фентезі в культурі перекладу, а також порушуватиме жанрово-стилістичні очікування цільової аудиторії. Поскілки жанровий «портрет» фентезі для носіїв різних

лінгвокультур, у даному випадку – англомовної та східнослов'янської, відрізняється.

Виокремлення інваріантних елементів фентезі у хронотопному, характерологічному та лексико-семантичному контекстах, а також елементів наукової фантастики на лексико-семантичному рівні, які визначають жанрову приналежність того чи іншого тексту, забезпечується застосуванням *контекстуального аналізу*.

Контекстуальний аналіз нерозривно пов'язаний з теорією контексту. В її основі покладена концепція, згідно з якою висловлювання набуває значення у рамках ситуативного та соціального контекстів. З цієї точки зору потребує врахування комунікативна ситуація, рольова структура спілкування, умови функціонування мови та інформаційна основа комунікації, яка обумовлюється комплексом знань та поглядів учасників комунікації. Отже, розгляд контексту як позамовного середовища, у якому функціонують мовні одиниці всіх рівнів, як слова, речення і тексти, передував концепції лінгвістичного та стилістичного контекстів, які складають основу сучасного методу контекстуального аналізу (Арнольд, 2001).

З виникненням теорії контекстів та відповідного методу аналізу, контекст почали розглядати, по-перше, як «лінгвістичне оточення певної мовної одиниці; умови, особливості вживання цього елемента в мовленні», а по-друге, «завершений у смисловому відношенні фрагмент письмового мовлення, який дозволяє встановити значення присутніх у ньому слова або фрази» (Ахманова, 2004: 206). Також визначають ці різновиди контексту як «мікроконтекст» та «макроконтекст» (*Языкознание*, 1998: 238).

Проте необхідно зазначити, що у сучасній практиці філологічних досліджень застосовують класифікацію контекстів, в основу якої покладено обсяг та масштаб того оточення, в якому вивчається мовне або літературне явище. Так, виокремлюють такі різновиди контексту: мінімальний – у рамках словосполучення; розгорнутий – рівень речення; розширений – в обсязі текстових фрагментів, а саме надфразових єдностей, абзаців, строф;

максимальний – у рамках цілого художнього тексту; «надконтекст» – в обсязі всієї творчості автора. З приводу «надконтексту» необхідно зазначити, що його складовими постають біографічний, соціальний, історичний, літературний, культурологічний контексти (Болотнова, 2009: 449–450).

Зазначена класифікація підпадає під розмежування на гіпотекстовий, текстовий та гіпертекстовий контексти. Аналіз цих контекстів, серед іншого, і слугує виокремленню інваріантних ознак того чи іншого жанру на різних текстових рівнях.

На етапі доперекладознавчого аналізу шляхом контекстуального аналізу ВТ дитячого фентезі та фентезі з елементами наукової фантастики визначається, за допомогою яких елементів реалізуються інваріантні жанрові ознаки у хронотопному, характерологічному та лексико-семантичному контекстах. Так, визначено, що інваріантними елементами хронотопного контексту фентезі виявляються маркери художнього простору – топоніми для позначення реального простору та квазітопоніми для ідентифікації фантастичного простору, тобто вторинного світу фентезі. Маркерами художнього часу на позначення як реального, так і чарівного часу виступають лексичні одиниці з темпоральною семантикою.

На рівні характерологічного контексту інваріантні ознаки фентезі – це промовисті власні імена та образи міфічних і фольклорних персонажів.

Для лексико-семантичного контексту фентезі характерним постає вживання реалій, квазіреалій та жанрово-маркованих елементів, що сприяють реалістичності зображеного вторинного світу фентезі. Інваріантними елементами лексико-семантичного контексту наукової фантастики постають квазіреалії, номінації науково-фантастичного характеру, термінологічна характеристика спеціальної лексики, терміни і термінологічні словосполучення.

Для виокремлення інваріантних елементів фентезі та наукової фантастики у різних контекстах необхідним видається надання потрактування цих мовностилістичних одиниць («реалія», «квазіреалія», «квазітопонім» та ін.) за допомогою *дефінітивного методу*, потім – розмежування одиниць зі схожими

ознаками (топоніми vs квазітопоніми; реалії vs квазіреалії) за рахунок використання *диференційного методу (методу опозиції)*.

Теорія опозиції та, відповідно, сам метод був розроблений для застосування у фонології, проте доводить свою ефективність на усіх мовних рівнях. Цей метод аналізу засновується на положенні, що не будь-яка відмінність складає опозицію. Опозиція можлива лише тоді, коли між її членами наявні не тільки відмінні, але й спільні риси. Схожість називають основою для порівняння, а розбіжність – диференційною ознакою (Арнольд, 2011). Або член опозиції, який відзначається наявністю певної ознаки, іменується маркованим, сильним, а натомість той, що характеризується відсутністю – немаркованим, слабким (Шарафутдинова, 2006: 106).

У рамках нашого дослідження за допомогою *диференційного методу* важливим видається розмежування таких елементів лексико-семантичного контексту, як реалії та квазіреалії. Ці лексичні одиниці мають як спільні ознаки, так і відмінні, що у свою чергу забезпечує їх розмежування за методом опозиції. Реалії позначають предмети та явища, характерні для життя, культури, соціального та історичного розвитку одного народу та чужі для іншого. Квазіреалії, подібно до реалій, також позначають предмети та явища, специфічні для певного середовища – нереальних світів фентезі та наукової фантастики. Проте диференційною ознакою постає те, що реалії вживаються на позначання атрибутів реального світу, а квазіреалії – на позначення фантастичних атрибутів у нереальних світах. Саме за цією ознакою диференціюються реалії та квазіреалії у текстах фентезі та фентезі з елементами наукової фантастики.

Також на даному етапі дослідження за допомогою *дистрибутивного аналізу* визначаємо характер функціонування елементів хронотопного, характерологічного та лексико-семантичного контекстів. З використанням цього методу аналізу в процесі дослідження також визначається, чи виконує антропонім функцію промовистого імені та ін.

Дистрибутивний аналіз, один із структурних методів дослідження, ґрунтується на вивченні оточення (дистрибуції, розподілу) окремих одиниць у тексті та не використовує відомостей про повне лексичне або граматичне значення цих одиниць (*Языкознание*, 1998: 137). Раніше цей метод аналізу застосовувався, головним чином, у фонології та морфології, проте пізніше дистрибутивний аналіз знайшов своє застосування в інших галузях лінгвістики та зараз забезпечує вивчення різних текстових рівнів. Можливість використання цього методу аналізу виходить з того, що кожна мовна одиниця має своє особливе оточення. Тому «в дистрибутивних властивостях мовної одиниці реалізуються її внутрішні властивості, які відображають її функціональну роль» (Кочерган, 2006: 373).

На часі під дистрибуцією розуміють сукупність усіх оточень, у яких зустрічається той чи інший мовний елемент (фонема, морфема, слово і т.д.), тобто сума усіх можливих позицій елемента відносно інших елементів цього ж рівня, його сполучуваність. Йдеться про фонемну дистрибуцію, морфемну дистрибуцію, дистрибуцію слів тощо (Арнольд, 2011). Особливо важливим виявляється дистрибутивний метод для філологічного аналізу тексту, оскільки у художніх текстах трапляються порушення типової лексичної та синтаксичної сполучуваності слів, суттєві з точки зору формування образів та висловлення авторової оцінки (Болотнова, 2009: 447–448).

На матеріалі текстів дитячого фентезі та фентезі з елементами наукової фантастики дистрибутивний аналіз застосовується з метою визначення характеру функціонування елементів хронотопного, характерологічного та лексико-семантичного контекстів. Застосування даного методу на фактичному матеріалі полягає у правильній ідентифікації, приміром, фентезійної квазіреалії, встановлення її ознак та відмінностей від науково-фантастичної квазіреалії. Це не завжди залежить від семантики цієї лексичної одиниці, але від того, позначає вона фентезійний чи науково-фантастичний атрибут, явище, процес у тексті з елементами обох жанрів. Наприклад, квазіреалія *to run hot* уживається у ВТ «*Artemis Fowl*» (Colfer, 2002: 39) у значенні *мати чарівну силу, бути сповненим*

чарівної сили (переклад наш – *О.Ш.*), тобто позначає надприродні можливість міфічних істот – ознака жанру фентезі. Відповідно, це фентезійна квазіреалія. Натомість квазіреалія *mind-wipe electrodes* (Colfer, 2002: 60), що позначає пристрій для стирання пам'яті, а саме вигаданий науково-технічний атрибут, належить до науково-фантастичних квазіреалій.

Також використання дистрибутивного методу дозволяє виокремити топоніми та квазітопоніми у текстах фентезі. Топоніми позначають географічні об'єкти, які дійсно існують у реальному світі. Натомість, якщо власна назва уживається у ВТ для позначення географічних об'єктів вторинного світу фентезі, вона постає квазітопонімом. Для перевірки цієї інформації можна скористатися картографічними, лексикографічними джерелами або довідковими матеріалами. Так, *the Emerald Isle* – це поетична назва острову Ірландії, набута ним через пишну зелену рослинність (*Longman Dictionary*, 2009), тобто топонім. Натомість географічна назва древнього краю ельфів *Éiriú*, хоч і нагадує ірландську форму назви острова та країни Ірландії – *Eire*, виявляється вигаданою та належить до квазітопонімів. З метою дистрибуції квазітопонімів у ВТ фентезі також у нагоді можуть стати коментарі автора.

Доперекладознавчий етап дослідження на цьому завершується із наданням усіх необхідних показників, особливостей, інваріантних ознак та облігаторних лексико-стилістичних одиниць, які слугуватимуть вичерпному проведенню наступного – перекладознавчого етапу дослідження.

Висновки з проведеного дослідження. Комплексна методика дослідження зорієнтована на вивчення жанрово-стилістичної домінанти фентезі та специфіки її відтворення у перекладі. Розглянутий у цій статті доперекладознавчий етап дослідження слугує виокремленню інваріантних жанрових ознак фентезі в англомовній та східнослов'янській лінгвокультурних традиціях, встановленню відмінностей фентезі від суміжних жанрів. Визначення цих особливостей є надзвичайно важливим в аспекті перекладу та забезпечує адекватне відтворення текстів дитячого фентезі зі збереженням жанрового інваріанту.

Також завдяки застосуванню низки методів на доперекладознавчому етапі дослідження стало можливим виокремлення обов'язкових жанрових елементів фентезі та частково наукової фантастики, а також особливостей їх передачі у ПТ на різних рівнях тексту.

Перспективною подальших досліджень вважаємо вивчення особливостей здійснення власне перекладознавчого етапу дослідження, спрямованого на встановлення специфіки передачі в перекладі жанрово-стилістичної домінанти фентезі та визначення ступеню адекватності відтворення інваріантних жанрових ознак текстів при перекладі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Арнольд И. В. Основы научных исследований в лингвистике. *Москва: Либриком*, (2011). 144 с. URL: <http://classes.ru/grammar/128.Arnold-research/html/topic.html> (дата звернення: 30.04.2019).
2. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов. *Москва: Советская энциклопедия*, (2004). 608 с.
3. Безрукова Е. И. Функции дефиниций в тексте. *Филологические науки. Вопросы теории и практики*. Тамбов : Грамота, (2010). № 1 (5). С. 46–49.
4. Болотнова Н. С. Филологический анализ текста. *Москва: Флинта: Наука*, (2009). 520 с.
5. Вардзелашвили Ж. Компонентный анализ слова в теории вторичной номинации. *Русский язык и литература в Азербайджане*. (2000). № 4. С. 8–13.
6. Кочерган М. П. Загальне мовознавство. *Київ: Академія*, (2006). 464 с.
7. Реформатский А. А. О сопоставительном методе. *Лингвистика и поэтика*. Москва: Наука, (1987). С. 40–52.
8. Степанов Ю. С. Методы и принципы современной лингвистики. *Москва: Едиториал УРСС*, (2002). 313 с.
9. Шарафутдинова Н. С. Теория и история лингвистической науки. *Ульяновск: УлГТУ*, (2006). 284 с.

10. Щерба Л. В. Что такое сравнительный метод в языкознании? *Избранные работы по языкознанию и фонетике*. Ленинград: ЛГУ, (1988). Т. 1. С. 104.

11. Языкознание. Большой энциклопедический словарь / гл. ред. В. Н. Ярцева. Москва: Большая Российская энциклопедия, (1998). 685 с.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ:

12. Баклі М. Сестри Грімм: Книга 1. Казковий переполюх / пер. з англ. О. Мокровольський. Київ: Махаон-Україна, (2008). 384 с.

13. Баклі М. Сестри Грімм: Книга 2. Таємниця Червоної Руки / пер. з англ. О. Мокровольський. Київ: Махаон-Україна, (2009). 352 с.

14. Колфер Й. Артеміс Фаул. Розум проти чарів: Фантастичний роман / пер. з англ. О. М. Мокровольський; іл. В. А. Дунаєвої. Київ: Школа, (2006). 320 с.

15. Колфер Й. Артеміс Фаул. Місія в Арктику: Фантастичний роман / пер. з англ. О. М. Мокровольський; іл. В. А. Дунаєвої. Київ: Школа, (2006). 320 с.

16. Buckley M. The sisters Grimm, book one: the fairy-tale detectives. *New York: Amulet Books*, (2005). 284 p.

17. Buckley M. The sisters Grimm, book two: the unusual suspects. *New York: Amulet Books*, (2006). 290 p.

18. Colfer E. Artemis Fowl. *London: Puffin*, (2002). 280 p.

19. Colfer E. Artemis Fowl. The Arctic Incident. *New York: Miramax Books / Hyperion Paperbacks for Children*, (2003). 280 p.

20. Emerald Isle, the. *Longman Dictionary of Contemporary English*, (2009). URL: <https://www.ldoceonline.com/dictionary/emerald-isle> (дата звернення: 30.04.2019).

REFERENCES:

1. Arnold I. V. (2011). *Osnovy nauchnyh issledovanij v lingvistike* [Basics of scientific investigations]. Moscow: Librikom, 144 p. Retrieved from <http://classes.ru/grammar/128.Arnold-research/html/topic.html>.

2. Ahmanova O. S. (2004). *Slovar' lingvisticheskikh terminov* [Dictionary of linguistic terms]. Moscow: Sovetskaya e'nciklopediya, 608 p.

3. Bezrukova E. I. (2010). Funkcii definicij v tekste [Definition's functions in the text] // Filologicheskie nauki. Voprosy teorii i praktiki [Philological sciences. Theoretical and practical issues]. Tambov: Gramota. №1 (5). P. 46-49.
4. Bolotnova N. S. (2009). Filologicheskij analiz teksta [Philological analysis of the text]. Moscow: Flinta: Nauka, 520 p.
5. Vardzelashvili Zh. (2000). Komponentnij analiz slova v teorii vtorichnoj nominacii [Component analysis of a word in the secondary nomination theory] // Russkij yazik i literatura v Azerbajdzhane [Russian language and literature in Azerbaidjan]. №4. P. 8-13.
6. Kochergan M. P. (2006). Zahalne movoznavstvo [General linguistics]. Kyiv: Akademiia, 464 p.
7. Reformatskij A. A. (1987). O sopostavitel'nom metode [On comparative method] // Lingvistika i poetika [Linguistics and poetics]. Moscow: Nauka. P. 40-52.
8. Stepanov Yu. S. (2002). Metody i principy sovremennoj lingvistiki [Methods and principles of present-day linguistics]. Moscow: Editorial URSS, 313 p.
9. Sharafutdinova N. S. (2006). Teoriya i istoriya lingvisticheskoy nauki [Theory and history of linguistics]. Ulyanovsk: UIGTU, 284 p.
10. Shherba L. V. (1988). Chto takoe sravnitel'nyj metod v yazikoznaniy? [What is comparative method in linguistics?] // Izbrannie raboty po yazikoznaniyu i fonetike [Selected papers in linguistics and phonetics]. Leningrad: LGU. Vol. 1, 104 p.
11. Yazikoznanie. Bol'shoy e'nciklopedicheskij slovar' (1998) [Linguistics. Great encyclopedia] / ed.-in-chief V. N. Yarceva. Moscow: Bolshaya rossijskaya e'nciklopediya, 685 p.
12. Buckley M. (2008). Sestry Grimm: Knyha 1. Kazkovyi perepolokh [The Sisters Grimm: Book 1. Fairy tale turmoil] / trans. from English by O. Mokrovolskyi. Kyiv: Makhaon, 384 p.
13. Buckley M. (2009). Sestry Grimm: Knyha 2. Taiemnytsia chervonoj ruky [The Sisters Grimm: Book 2. Mystery of the Red Hand] / trans. from English by O. Mokrovolskyi. Kyiv: Makhaon, 352 p.

14. Colfer E. (2006). Artemis Fowl. Pozum proty chariv: Fantastychnyi roman [Artemis Fowl. Intellect against magic: Fantastic novel] / trans. from English by O. Mokrovolskyi. Kyiv: Shkola, 320 p.
15. Colfer E. (2006). Artemis Fowl. Misiiia v Arktyku: Fantastychnyi roman [Artemis Fowl. Mission to Arctic: Fantastic novel] / trans. from English by O. Mokrovolskyi. Kyiv: Shkola, 320 p.
16. Buckley M. (2005). The sisters Grimm, book one: the fairy-tale detectives. New York: Amulet Books, 284 p.
17. Buckley M. (2006). The sisters Grimm, book two: the unusual suspects. New York: Amulet Books, 290 p.
18. Colfer E. (2002). Artemis Fowl. London: Puffin, 280 p.
19. Colfer E. (2003). Artemis Fowl. The Arctic Incident. New York: Miramax Books / Hyperion Paperbacks for Children, 280 p.
20. Emerald Isle, the. Longman Dictionary of Contemporary English. (2009). Retrieved from <https://www.ldoceonline.com/dictionary/emerald-isle>.